

Účetní kontrolu provádí Účetní dvůr, jehož president je roven ministru a jmenován spolkovým presidentem, bez návrhu a bez souhlasu vlády. Účetní dvůr podává zprávy o svých zjištěních Spolkovému sněmu prostřednictvím kancléřovým; nevyjádří-li se o nich vláda do tří neděl, Účetní dvůr uveřejní zprávu bez vysvětlení vlády.

(*Působení a změny ústavy.*) Ústava neupravuje nikde výslovně, jakým způsobem má tato ústavní listina být měněna, až toho bude zapotřebí. Bylo již uvedeno, že president nouzovým nařízením smí změnit části ústavy, o ostatním dlužno předpokládati, že stačí úprava odst. 2, čl. 60, podle něhož k ústavnímu zákonu musí býti dvoutřetinová většina nadpolovičního počtu přítomných ze členů Spolkového sněmu.

O působení ústavy nelze dnes ještě mnoho napsat. Je zajímavé, jak o tom mluví tvůrce ústavy, dr. Ender: »Jak dlouho bude žít tato nová ústava? Bude možno uhájiti omezení občanských práv, zemské autonomie, lidového zastoupení, zde hlavně v ohledu práva interpelace a zákonné iniciativy? Věc se má takto: tato ústava je přirozeným protiopatřením proti výstřelkům demokracie v posledních letech; je přirozeným protiopatřením proti zneužívání interpelací a pilných návrhů, rovněž imunity poslanců. Vyrostla ze své doby. Stojíme nyní na prahu nového vývoje.« Je to správné. Právě prováděná stavovská výstavba Rakouska ukáže, zda bylo oprávněné a užitečné opouštět zásady demokratického zřízení státu.

Pramen: Verfassung 1934. Bundesgesetzblatt für den Bundesstaat Österreich, ročník 1934, částka 1. Konkordat zwischen dem Heiligen Stuhle und der Republik Österreich, BGB f. d. Bundesstaat Österreich, roč. 1934, částka 2.

Literatura: Dr. Otto Ender, Die neue österreichische Verfassung, Dr. Ludwig Adamovich u. Dr. Georg Froehlich, Die österreichischen Verfassungsgesetze, Vídeň, 1930. Odo Neustädter-Stürmer, Die ständische Aufbau Österreichs, Vídeň, 1934.

Trestné sadzby správnych zákonov a vládných nariadení.

Hlavný radca polit. správy Vojtech B a d i k (Bratislava).

V súvislosti s otázkami lesoporiadkových prestúpení, živnostenských priestupkov a v organizačnom zákone uvedených činov — o ktorých som sa v predošlých článkoch zmienil — považujem za potrebné upozorniť na trestné sadzby niektorých správnych zákonov a vládných nariadení.

K vôli objasneniu na Slovensku a Podk. Rusi platných predpisov uhorského zákona o priestupkoch (zk. čl. XL./1879), uvádzam nasledovné §§ prvej časti tohoto zákona:

§ 1. Priestupok je taký čin, ktorý za priestupok prehlasuje: 1. zákon, 2. ministerské nariadenie, 3. municipálny štatút, 4. štatút bývalého slobodného kráľovského mesta bez municipálneho práva, alebo štatút mesta so zriadeným magistrátom. — Ministerské nariadenie, jako aj štatúty môžu prehlásiť za priestupok len prestúpenie nejakého policajného zákazu alebo nariadenia.

§ 7. V ministerskom nariadení nemožno učiť opatrenie, ktoré zákonu, v štatúte municípie opatrenie, ktoré zákonu alebo ministerskému nariadeniu, v mestkom štatúte opatrenie, ktoré zákonu, ministerskému nariadeniu alebo štatútu vlastného municípie odporuje.

§ 12. Všeobecných ustanovení trestného zákona (zák. čl. V/1878) o zločinoch a prečinoch sa užije tiež o priestupkoch, pokiaľ tento (priestupkový) zákon nestanoví opačné.

§ 15. Tresty za priestupky sú uväznenie (zátvor) a peňažitý trest.

§ 16. Prehlásil-li zákon čin za priestupok, nesmie presahovať trest tohoto priestupku uväznenia na dva mesiace a peňažitý trest 600 Kč: prehlásilo-li ministerské nariadenie čin za priestupok, nesmie presahovať trest uväznenia 15 dní a peňažitý trest 200 Kč: prehlásil-li municipálny štatút čin za priestupok, nesmie presahovať trest uväznenia 5 dní a peňažitý trest 100 Kč: prehlásil-li mestský štatút čin za priestupok, nesmie presahovať trest uväznenia 3 dni a peňažitý trest 40 Kč.

§ 17. Najkratšie trvanie uväznenia sú 3 hodiny, najmenší peňažitý trest 1 Kč.

§ 18. (v znení 2. odstavca 1. § zák. čl. XXVII/1892). Uväznenie vykonáva sa v súdnej väznici a to — pokiaľ to okolnosti pripúšťajú — v cele pre jednotlivcov. Dokiaľ súdne väznice nebudú náležite vybudované, možno vykonať trest uväznenia a väzenia — vymeraný správnym úradom — výmimočne tiež vo zvláštnych správnych väzniciach. Osoba, odsúdená na uväznenie, môže sa sama stravovať a nie je možné nutiť ju k práci, výmúc v nasledovnom § uvedený prípad.

§ 19. neplatný. Viď zák. č. 102/1929 a zák. č. 48/1931.

§ 20. Ustalujú-li zákon, ministerské nariadenie alebo štatút na priestupok len peňažitý trest, možno ho premeniť v trest uväznenia len vtedy, je-li nedobytný.

§ 21. Majú-li prevahu obľahčujúce okolnosti, možno vymerať miesto uväznenia peňažitý trest.

§ 22. Bol-li ustálený v rozsudku len peňažitý trest, má sa určiť súčasne doba (trvanie) uväznenia, ktoré nastúpi miesto neho, bol-li nedobytný. — Pri tejto premene nie je možné ustáliť miesto 4 Kč nepresahujúceho peňažitého trestu uväznenie dlhšieho trvania než 12 hodín. — Od 4 Kč do 20 Kč má sa jeden den uväznenia a nad tento obnos za každých 20 Kč jeden — jeden den uväznenia ustáliť.

§ 23. Je-li ustálený v rozsudku okrem trestu uväznenia i peňažitý trest, má sa určiť tiež doba (trvanie) uväznenia, ktoré nastúpi pre prípad nedobytnosti peňažitého trestu. — Vzhľadom na výšku peňažitého trestu a opatrenia 22. § trvanie uväznenia môže sa zvýšiť v tomto prípade:

o 15 dni, jestli v zákone; o 5 dni, jestli v ministerskom nariadení; o 2 dni, jestli v municipálnom štatúte; o 1 den, jestli v mestskom štatúte sa ustaluje potrestanie spáchaného priestupku dvomi druhmi trestu. — V prípade použitia tohoto ustanovenia môže sa predĺžiť i v 16. § ustálená doba uväznenia v medziach tu stanovených.

§ 29. Bolo-li spáchané niekoľko priestupkov: a) je-li stanovený len trest uväznenia, buď vymerané uväznenie jedným úhrnným trestom, b) je-li stanovený len peňažitý trest sám o sebe alebo s uväznením, buď ten vymeraný v medziach 16. § osobitne pre každý priestupok, ktorý má byť trestaný peňažitým trestom.

§ 30. V prípadoch 29. §: a) môže sa predĺžiť úhrnný trest tvoriaca doba uväznenia — dľa v 23. § ustálených rozdielov — s dobou, tam ustálenou, b) ohľadom premeny vymeraného peňažitého trestu sú smerodajné ustanovenia s nasledovným obmedzením: použije-li sa peňažitého trestu spolu s uväznením, tvoriacim úhrnný trest, nemôže presahovať trvanie uväznenia, vymeraného čo úhrnný trest a nahradujúceho peňažitý trest, spolu: 90 dní, jestli sa zákonu; 25 dní, jestli sa ministerskému nariadeniu; 9 dní, jestli sa municipálnemu štatútu; 5 dní, jestli sa mestskému štatútu protiví priestupok. — Je-li však peňažitý trest jediným trestom, nemôže presahovať doba uväznenia: 45 dní, jestli sa zákonu; 15 dní, jestli sa ministerskému nariadeniu; 7 dní, jestli sa municipálnemu štatútu; 3 dni, jestli sa mestskému štatútu protiví priestupok.

Tu uvedené a vôbec v prvej časti (§§ 1—31) zák. čl. XL 1879 o priestupkoch obsažené všeobecné ustanovenia sú platné s malými výnimkami a odchýlkami ohľadom všetkých priestupkov, stanovených nie len v uhorskom zákone o priestupkoch, ale i v iných uhorských zákonoch a dľa § 12 zákona o priestupkoch majú sa použiť i v prípadoch priestupkov všeobecné ustanovenia uhorského trestného zákona o zločinoch a prečinoch (zák. čl. V/1878), nakoľko nestanoví zákon o priestupkoch opačné.

K vôli orientácii treba zdôrazniť i to, že vybavovanie jednej časti priestupkových záležitostí — stanovených v zákone o priestupkoch — je prikázané do pôsobnosti okresných súdov a druhej značnej časti priestupkových záležitostí, stanovených v zákone o priestupkoch, v iných zákonoch, ministerských nariadeniach, vládnych nariadeniach a štatútoch je prikázané na Slovensku a Podk. Rusi do pôsobnosti politických a policajných úradov ako policajných trestných súdov v smysle § 19 zák. čl. XXXIV./1897 o uvedení v život súdneho trestného poriadku.

§ 19 zák. čl. XXXIV./1897 zneje nasledovne: Do pôsobnosti správnych úradov patria: 1. priestupky, trestné dľa §§ 43, 44, 45, 47, 49, 50, 61, 62, 63, 64, 66, 67, 68, 70, 72, 73; 74; 75; 76, 77, 78, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 99, 100, 101, 102; 103; 104, 105, 106, 107, 109, 110, 112, 113, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 136, 137, 138, 141, 142 zák. čl. XL 1879, 2. priestupky, stanovené v § 46 zák. čl. XL./1879, boly-li tie spáchané proti správneému úradu, úradníkovi alebo medzítku. Pozn. (Takéto činy majú sa stíhať od účinnosti zák. č. 126/1920 v znení zák. č. 125/1927 na základe tohoto zákona v smysle nálezu najvyššieho správneho súdu č. 2072/1930, Sb. č. 9687), 3, tie priestupky, ktoré iné zákony prikazujú do pôsobnosti správnych úradov, 4. v ministerských nariadeniach stanovené priestupky, nakoľko nie sú výslovne prikázané do pôsobnosti súdov, 5. v municipálnych alebo mestských štatútoch stanovené priestupky.

Za účelom vylúčenia každej pochybnosti poukazujem tiež na obežník ministerstva vnútra č. 11883/1390-3, dľa ktorého ustanovenia zák. č. 31/1929 sa výlučne na obor práva a pokračovania súdneho vzťahujú a 1. odstavcom tohoto zákona boly

zvýšené len hranice peňažitých trestov, rozhodné pre posúdenie, či je súdne trestný čin priestupkom, prečinom alebo zločinom, teda len pre rozhraničenie súdnych priestupkov, prečinov a zločinov od seba navzájom, nie však od správnych priestupkov. Hranica súdnej a správnej príslušnosti v trestných záležitostiach nebola teda týmto zákonom vôbec dotknutá; stejně, ako trestné sadzby správnych priestupkov. Zrovna neboly dotknuté ustanovením č. 2, § 5 spomenutého zákona sadzby peňažitých trestov, stanovené v §§ 16 a 17 zák. čl. XL./1879 na priestupky municipálnych a mestských štatútov, ktoré treba trestať správnym úradom dľa č. 5. § 19 dľa zák. čl. XXXIV./1897.

Ustanovenia §§ 16, 22, 23 a 30 zák. čl. XL./1879 dľa uvedených sú teda platné v pôvodnom znení pre správne úrady a v znení zák. č. 31/1929 pre trestné sudy.

V nedostatku osobitných ustanovení československých zákonov — podobných ustanoveniam §§ 1—31 zák. čl. XL./1879 o priestupkoch — platia tieto všeobecné ustanovenia uhorského zákona o priestupkoch i ohľadom československých zákonov, pokiaľ sa neodchyľujú od toho svojim trestnými sadzbami a odlišnými ustanoveniami.

Keďže následkom zmenených menových a iných pomerov ustalujú sa v československých zákonoch a vládnych nariadeniach o mnoho vyššie tresty pre priestupky a iné činy, než bola určená hranica trestov v § 16 zák. čl. XL./1879 (platnom pre politické a policajné úrady v pôvodnom znení), nie je možné použiť ustanovenia § 22 zák. čl. XL./1879 v prípadoch vymerania trestov na základe niektorých československých zákonov a vládnych nariadení.

Vo veci premenenia nedobytnej peňažitej pokuty v náhradný trest uväznenia zaujal najvyšší správny súd vo svojom náleze č. 4097/1924, Sb. č. 3361 to stanovisko, že vo vládnom nariadení č. 61/1920 stanovená pokuta 50000 Kč rovná sa trestu uväznenia, trvania jedného mesiaca a je preto protizákonné, bolo-li vymerané uväznenia dlhšieho trvania než jeden mesiac, co náhradný trest nedobytnej pokuty.

V takýchto prípadoch nie je možné teda použiť § 22 zák. čl. XL. 1879.

Krajinský úrad v Bratislave upozornil preto podriadené úrady obežníkom č. 24240/1931 na to, že neodpovie zákonu, keď policejné trestné sudy — premeňujúc peňažité tresty poťažne pokuty v náhradný trest uväznenia podľa § 22 zák. čl. XL, 1879 o priestupkoch — používajú pri tom ustanovenia 3. odstavca § 22 zák. čl. XL./1879 aj pri trestných sadzbách, obsažených v československých zákonoch. Jako príklad uvádza krajinský úrad peňažitý trest 5000 Kč, ktorému sa rovná uväznenia na 14 dni a pripomína, že pri premene peňažitého trestu v náhradný trest uväznenia treba vymerať tento náhradný trest v medziach pomeru peňažitého trestu k trestu na slobode, uve-

denému v dotyčnej trestnej sadzbe, t. j. že v tomto prípade rovná-li sa uväznenie trvania 14 dňov 5000 Kč. rovná sa jednoduchému uväzneniu 357.14 Kč peňažitá pokuta.

Z toho vyplýva, že bol-li vymeraný peňažitý trest na príklad vo výške 1000 Kč. odpovie tomu uväznenie trvania 2.8 dňov, t. j. 2 dňov, 19 hodín a 12 minút, vypočítajúce trvanie náhradného trestu v medziach pomeru trestu na slobode k trestu peňažitému a keďže nie je možné použiť § 22 zák. čl. XL./1879.

Skúmajúc použitie takýchto trestných sadziieb niektorých zákonov a vládnych nariadení a premeňovanie nedobytných peňažitých trestov a pokút v uväznenie v praxi, dojdeme k nasledovným výsledkom, vzhľadom i na tú okolnosť, že ani § 17 zák. čl. XL./1879 sa nemôže použiť v takýchto prípadoch.

Zák. č. 251/1933 stanoví pokutu od 100 Kč do 5000 Kč, ktorá má byť premenená v prípade nedobytnosti v uväznenie v trvaní najvýš 14 dňov. Zodpovie peňažitej pokute 100 Kč 0.28 dňa, t. j. 6 hodín, 43 minút a 12 vterín; 500 Kč 1.4 dňa, t. j. 1 den, 9 hodín a 36 minút; 1000 Kč 2.8 dňov; 2000 Kč 5.6 dňov; 3000 Kč 8.4 dňov a opačne, pripadá na jeden den 357.14 Kč — na 2 dni 714.28 Kč, — na 5 dni 1785.60 Kč, — na 8 dni 2856.96 Kč, — na 10 dni 3571.20 Kč, — na 12 dni 4285.44 Kč.

Zák. č. 201/1933 stanoví uväznenie do 6 mesiacov a peňažitú pokutu do 5000 Kč, ktorá má byť premenená v prípade nedobytnosti v uväznenie do 6 mesiacov. Zodpovie peňažitej pokute 100 Kč, 0.36 dňa — 1000 Kč, 3.6 dňov — 5000 Kč, 18 dňov — 10.000 Kč 36 dňov — 20000 Kč 72 dňov — 30.000 Kč 108 dňov — 40000 Kč 144 dňov a 50000 Kč 180 dňov a opačne, pripadá na 1 den 277.77 Kč — na 5 dni 1388.85 Kč, — na 20 dni 5555.40 Kč — na 30 dni 8333.10 Kč — na 60 dni 16666.20 Kč — na 90 dni 24999.30 Kč — na 120 dni 33332.40 Kč — na 150 dni 41665.50 Kč a na 180 dni 50000 Kč.

Vládne nariadenie č. 61/1920 ustaluje pokutu do 50000 Kč, alebo väzenie do jedného mesiaca. V nariadení stanovené činy nie sú prehlásené za priestupky, trest je alternatívny a niet opatrenia dľa ktorého mohol by sa premeniť peňažitý trest v uväznenie.

1. odstavec § 18 zák. č. 126/1933 stanoví pokutu od 50 Kč do 1000 Kč, ktorá bude premenená v prípade nedobytnosti v trest uväznenia trvania najvýš 3 dňov. Peňažitej pokute 50 Kč zodpovie 3.6 hodín t. j. 3 hodiny a 36 minút — 100 Kč 7.2 hodín — 200 Kč 14.4 hodín — 300 Kč 21.6 hodín — 400 Kč 28.8 hodín — 500 Kč 36 hodín a 1000 Kč 72 hodín a opačne, uväzneniu trvania 6 hodín zodpovie pokuta 83 Kč — 12 hodín 166 Kč — 18 hodín 249 Kč — 24 hodín 332 Kč — 48 hodín 664 Kč a 72 hodín 1000 Kč.

§ 37 zák. č. 107/1933 stanoví pokutu od 100 Kč do 100,000 Kč, ktorá má byť premenená v uväznenie do 3 mesiacov. Pokute 100 Kč zodpovie 0.09 dňa t. j. 2 hodiny, 9 minút a 36 vterín, 1000 Kč 0.9 dňa — 10000 Kč 9 dni, 20000 Kč, 18 dni — 30000 Kč,

27 dni — 40000 Kč, 36 dni — 50000 Kč 45 dni — 60000 Kč, 54 dni — 70000 Kč, 63 dni — 80000 Kč, 72 dni — 90000 Kč, 81 dni a 100000 Kč, 90 dni a opačne, uväzneniu trvania 6 hodín zodpovie 277.77 Kč, — 12 hodín 555.54 Kč, — 18 hodín 833.31 Kč, — 1 dňa 1111.08 Kč, — 10 dňov 11110.80 Kč, — 20 dňov 22221.60 Kč, — 30 dňov 33332.40 Kč, — 40 dňov 44443.20 Kč, 50 dňov 55554 Kč, — 60 dňov 66664.80 Kč, — 70 dňov 77775.60 Kč, — 80 dňov 88886.40 Kč, — 90 dňov 100000 Kč. V § 39 zák. č. 107/1933 stanovená pokuta do 10000 Kč nie je premeniteľná v trest uväznenia v nedostatku opatrenia, potrebného v tomto smere.

(Zaklučenie.)

Z p r á v y

Jubileum ryze právnické, vskutku naše, pripadá na den 15. prosince. Toho dne uplyne totiž sedmdesát let od první valné hromady Právnické jednoty v Praze, první jednoty, která se stala vzorem nejen dalším sesterským jednotám na Moravě a po převratu i na Slovensku, nýbrž i ostatním našim spolkům právnickým, zejména »Všehrdu«. Poněvadž tehdy nebylo ještě spolkového zákona a všechny spolky bylo nutno otvírati na základě panovnického povolení, sešli se Tomáš Černý, Antonín Haas, Josef Hochmann, Jaroslav Kotovic, Jan Kučera, Josef Prachenský, Jakub Škarda, Josef Tylš, Rudolf Wolf a Antonín Randa a požádali o povolení. Nejvyšším rozhodnutím ze dne 26. března 1864 bylo uděleno povolení »k zaražení« Jednoty Právnické v Praze. Proto v původních stanovách Jednoty se mluví ještě archaisticky o »údech« a proto se tu setkáváme s řadou ustanovení, která nemají již toho významu, jako před 70 léty. Ale je to slušná řádka let od doby, kdy Jednota konala svou první valnou hromadu, na níž se ustavila a na níž zvolila také svým prvním starostou radu zemského soudu Matěje Havelku. Za uplynulá léta Právnická jednota vzrostla v čelný náš spolek právnický, byť ne nejpočetnější, poněvadž ji převýšily počtem odborné spolky stavovské. Ale význam si uchovala. Převezla zejména »Právnicka« (zal. 1861) vytvořila by velmi cennou právnickou knihovnu, dobře zcatalogisovanou a zcela sporřádanou. Počet rozprav, přednášek a p. je nemožno za těch 70 let vůbec podat. A tak opravdu ze srdce a rádi sedmdesátileté Právnické jednotě přejeme nejen šťastná další léta, ale aby vždy byla nám tak drahá, jako je dnes!

Ča.

BOJ O INSIGNIE KARLOVY UNIVERSITY. Poslední dni listopadové byly na Karlově universitě rušné. Ministerstvo školství a národní osvěty nařídilo totiž, vyplňujíc zákon Marešův o Karlově universitě, německé universitě v Praze, aby odevzdala do rukou představitelů Karlovy university starobylé insignie, to jest rektorské a děkanské řetězy a rektorská a fakultní žezla, kterých se užívá po starém způsobu jako viditelných znamení akademických hodností. Všichni vědí, že se nejedná o materiální cenu těchto insignií, nýbrž o historickou cenu a hodnotu důstojnosti uni-